

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/176/2000

PREFERENCJE PARTYJNE W GRUDNIU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, GRUDZIEŃ 2000

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Na scenie politycznej okres poprzedzający grudniowe badanie¹ upłynął pod znakiem kolejnych sporów i dyskusji na temat przyszłości AWS. Liderzy SKL i PPChD, a także marszałek Sejmu Maciej Płażyński podpisali umowę o utworzeniu, poza obecnymi strukturami organizacyjnymi, Federacji AWS. Ugrupowania te oraz ZChN na znak sprzeciwu wobec braku zmian we władzach AWS zbojkotowały posiedzenie Rady Krajowej tej organizacji. Na początku grudnia odbył się w Spale oczekiwany zjazd „Solidarności”, podczas którego Marian Krzaklewski wyraził gotowość rezygnacji z przywództwa w AWS, stawiając jednak szereg warunków, od których spełnienia uzależnił swoją rezygnację. Rządzącej partii z pewnością nie przysporzyły zwolenników ujawnione przez prasę przypadki nadużywania stanowisk i korupcji w Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach, co zakończyło się zdymisjonowaniem wojewody przez premiera. W Unii Wolności, w związku z nadchodzącym zjazdem tej partii, w spokojniejszym tonie i trybie niż w przypadku byłego współkoalicjanta również trwają dyskusje na temat zmiany na stanowisku przewodniczącego. Na atmosferę polityczną miały zapewne wpływ także protesty i strajki głodowe pielęgniarek zarzucających rządowi brak realizacji podpisanych z nimi porozumień.

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się na początku grudnia, udział w nich wzięłoby - według własnych deklaracji - 62% Polaków, o 7 punktów procentowych mniej niż w listopadzie. Taki spadek deklaracji uczestnictwa w wyborach jest zjawiskiem typowym dla okresu powyborczego, kiedy zainteresowanie wyborami i polityką w ogóle wraca do poziomu sprzed kampanii wyborczej.

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (127) przeprowadzono w dniach 1-4 grudnia 2000 roku na 1087-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

**POPARCIE DLA PARTII I UGRUPOWAŃ POLITYCZNYCH WŚRÓD OSÓB DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ
W POTENCJALNYCH WYBORACH PARLAMENTARNYCH**

Partie i ugrupowania polityczne	1999	2000												
	XII	I	II	III	IV	V	VI ₍₁₎	VI ₍₂₎	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	w procentach													
SLD	38	35	36	37	38	41	37	34	38	38	40	38	41	41
AWS	20	16	16	16	15	14	15	15	13	16	19	15	14	13
PSL	7	9	10	8	7	7	6	8	7	9	7	8	10	10
UW	8	11	10	7	7	9	8	10	9	6	8	9	7	9
UP	4	3	5	5	6	5	4	5	5	4	3	4	5	4
KPEiR	3	2	2	3	3	2	2	2	3	2	1	2	2	2
ROP	2	2	1	2	3	1	2	1	2	2	2	1	1	2
UPR	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	2	1	1	2
ChD III RP	2	0	2	1	1	2	1	1	1	1	0	1	1	1
KPEiR RP	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1
PLD	1	1	2	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1
ZZR „Samoobrona”	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1
PPS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	1	0	1	0
Inna partia	2	2	1	2	2	1	1	1	1	1	2	2	1	1
Trudno powiedzieć	11	16	13	14	15	14	21	18	16	17	14	18	13	13
N	654	675	672	826	709	651	676	699	670	634	695	711	747	669

(1) 1-6 czerwca; (2) 15-20 czerwca.

Spadek deklaracji udziału w wyborach nie wpłynął znacząco na układ sił wśród najbardziej liczących się ugrupowań politycznych. W grudniu, podobnie jak miesiąc wcześniej, nadal najwięcej zwolenników ma SLD, na który chciałoby głosować 41% potencjalnych wyborców. Notowania tej partii wciąż należą do najwyższych w tym roku.

Pozostałe ugrupowania mają mniejsze poparcie społeczne. Na AWS głosowałoby 13% potencjalnych uczestników wyborów. Liczba zwolenników tego ugrupowania należy do najniższych w tym roku. Podobnie jak w listopadzie głosowanie na PSL zapowiada co dziesiąty potencjalny wyborca (10%). Gdyby wybory odbywały się w grudniu, UW mogłaby liczyć na 9% głosów. Na granicy wyborczego progu utrzymuje się poparcie dla UP, na którą chciałoby głosować 4% potencjalnych uczestników wyborów. Opisane wyżej preferencje wyborcze nie uległy statystycznie istotnej zmianie od ubiegłego miesiąca.

Wśród pozostałych ugrupowań politycznych po 2% głosów miałyby ROP, UPR i KPEiR. Natomiast po 1% potencjalnych wyborców głosowałoby na PLD, KPEiR RP, ChD III RP i „Samoobronę”. Podobnie jak w listopadzie 13% osób deklarujących udział w wyborach nie wie, na kogo oddałoby swój głos.

★

★

★

W mijającym roku dokonała się pewna dekompozycja układu sił na naszej scenie politycznej. W grudniu 1999, choć przewaga SLD nad AWS była niemal dwukrotna, można było jeszcze mówić o dwóch liderach naszej sceny. Później siła AWS mierzona skalą społecznego poparcia wyraźnie malała, a w chwili obecnej SLD ma ponad trzykrotnie więcej sympatyków. Jedynie w okresie kampanii prezydenckiej (wrzesień 2000) udało się AWS zmobilizować swoich zdecydowanych i mniej pewnych zwolenników i zbliżyć się do wcześniejszych wyników. Obecne perturbacje w AWS i ciągle niejasna przyszłość tego ugrupowania nie sprzyjają odbudowie społecznego poparcia. W rezultacie wśród ugrupowań politycznych nie mamy już zatem do czynienia z układem dwubiegunowym - dwóch partii o podobnym potencjale i kilku mniejszych partii „środka”. Obecnie jeden samotny lider skupia najwięcej zwolenników (SLD), na dalszym planie zaś są trzy ugrupowania mające porównywalne poparcie (AWS, PSL, UW) i jedna partia utrzymująca się na granicy progu wyborczego (UP). Trudno orzec, czy taki układ sił jest zjawiskiem trwałym. Niewątpliwie bez skutecznego rozwiązania wewnętrznych problemów AWS trudno będzie tej formacji liczyć na poprawę sondażowych wyników.

Opracował

Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?
 1 - Na pewno wziął(ę)by w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)by w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)by w nich udziału

	(%)			
	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	62	19	19	1085
Płeć				
Mężczyźni	63	18	19	515
Kobiety	60	20	20	571
Wiek				
18-24 lat	60	20	20	155
25-34	57	22	21	192
35-44	61	18	21	209
45-54	68	15	17	234
55-64	71	19	11	123
65 lat i więcej	54	21	24	171
Miejsce zamieszkania				
Wieś	57	24	19	399
Miasto do 20 tys.	66	13	21	127
20-100 tys.	61	19	20	222
101-500 tys.	70	14	16	196
501 tys. i więcej mieszk.	61	15	24	141
Wykształcenie				
Podstawowe	49	27	24	293
Zasadnicze zawodowe	54	22	24	288
Średnie	71	13	16	417
Wyższe	86	6	7	85
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	69	11	20	49
Prac. umysł. niż. szczebla	76	11	12	109
Pracownicy fiz. - umysł.	58	25	17	87
Robotnicy wykwalifikowani	70	13	17	94
Robotnicy niewykwalifik.	28	38	34	41
Rolnicy	58	27	15	70
Pracujący na własny rach.	68	12	20	54
Bierni zawodowo				
Renciści	56	17	28	123
Emeryci	64	19	17	201
Uczniowie i studenci	68	18	14	74
Bezrobotni	54	24	22	119
Gospodynie domowe i inni	58	17	25	64
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	66	23	11	162
społce właścicieli				
prywatnych i państwa	66	11	24	87
sekt. pryw. poza rolnict.	65	14	21	203
prywatnym gosp. rolnym	58	26	17	85
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	59	21	21	161
276-399	58	18	24	103
400-549	62	21	17	211
550-799	69	13	18	157
Powyżej 799 zł	70	12	19	173
Ocena własnych war. mater.				
Złe	52	21	28	343
Średnie	64	20	16	518
Dobre	72	14	14	223
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	64	16	20	65
Raz w tygodniu	67	18	16	531
1-2 razy w miesiącu	53	28	19	188
Kilka razy w roku	58	17	25	207
W ogóle nie uczestniczy	56	14	30	95
Poglądy polityczne				
Lewica	77	13	10	314
Centrum	62	19	19	300
Prawica	72	14	14	206
Trudno powiedzieć	35	30	35	265

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	AWS	ChD III RP	KPEiR	KPEiR RP	PPS	PSL	PLD	ROP
Ogółem	13	1	2	1	0	10	1	2
Płeć								
Mężczyźni	15	0	1	0	0	10	1	3
Kobiety	12	1	2	1	0	9	2	1
Wiek								
18-24 lat	18	1	1	0	0	4	0	2
25-34	18	0	0	1	0	12	1	0
35-44	12	0	0	0	1	15	0	6
45-54	7	0	2	0	0	6	2	1
55-64	11	0	5	2	0	9	0	3
65 lat i więcej	16	3	4	3	0	13	3	0
Miejsce zamieszkania								
Wieś	12	1	3	1	0	21	2	2
Miasto do 20 tys.	18	0	2	2	1	4	1	2
20-100 tys.	11	1	1	1	0	7	2	2
101-500 tys.	14	1	2	0	0	2	0	2
501 tys.i więcej mieszk.	13	2	0	2	0	1	0	3
Wykształcenie								
Podstawowe	15	2	6	1	0	12	1	2
Zasadnicze zawodowe	9	1	1	2	1	10	2	4
Średnie	15	0	1	0	0	10	1	1
Wyższe	8	0	0	0	0	5	0	2
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	15	0	0	0	0	6	0	7
Prac.umysł.niż.szczebla	8	0	0	0	0	7	1	0
Pracownicy fiz.- umysł	17	0	0	0	1	8	5	2
Robotnicy wykwalifikowani	11	0	2	0	1	7	0	3
Robotnicy niewykwalifik.	0	0	0	0	0	0	16	0
Rolnicy	10	2	0	0	0	43	3	0
Pracujący na własny rach.	19	1	0	0	0	6	0	0
Bierni zawodowo								
Renciści	9	0	6	1	0	10	0	2
Emeryci	12	3	4	2	0	11	0	3
Uczniowie i studenci	16	1	3	0	0	5	0	0
Bezrobotni	17	0	0	2	0	8	0	4
Gospodynie domowe i inni	22	0	0	2	0	2	2	1
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	8	0	1	0	1	7	1	1
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	18	0	0	0	0	5	3	2
sekt. pryw. poza rolnict.	17	0	1	0	1	6	2	2
prywatnym gosp. rolnym	10	1	0	0	0	42	2	0
Dochody na jedną osobę								
Do 275 zł	14	1	4	2	1	13	1	1
276-399	19	0	1	0	0	9	0	5
400-549	11	1	3	1	1	8	0	1
550-799	15	0	0	1	0	5	1	1
Powyżej 799 zł	8	0	2	1	0	9	1	2
Ocena własnych war. mater.								
Złe	13	0	4	1	0	12	2	3
Średnie	12	1	1	1	0	11	1	1
Dobre	15	1	1	0	0	5	0	4
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	27	1	3	0	0	4	2	6
Raz w tygodniu	16	1	2	1	0	15	1	2
1-2 razy w miesiącu	10	0	2	0	0	6	2	1
Kilka razy w roku	6	0	1	1	1	2	0	4
W ogóle nie uczestniczy	3	0	0	0	0	4	2	0
Poglądy polityczne								
Lewica	1	1	1	1	0	8	1	1
Centrum	9	0	1	0	0	15	0	1
Prawica	42	1	2	2	0	5	2	5
Trudno powiedzieć	6	1	6	0	0	11	2	2

Tabela 2 cd. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	SLD	UPR	UP	UW	ZZR "Samo- obrona"	Inna partia	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	41	2	4	9	1	1	13	669
Płeć								
Mężczyźni	47	3	3	8	1	2	6	325
Kobiety	34	1	5	10	0	2	19	344
Wiek								
18-24 lat	26	4	10	16	0	2	15	93
25-34	37	3	2	11	2	5	7	109
35-44	43	2	2	6	1	1	12	128
45-54	52	1	4	9	1	2	12	160
55-64	43	1	6	9	0	0	11	87
65 lat i więcej	34	0	2	2	0	0	20	93
Miejsce zamieszkania								
Wieś	31	0	6	4	0	1	18	226
Miasto do 20 tys.	39	3	2	10	2	7	8	84
20-100 tys.	54	0	3	9	1	0	9	136
101-500 tys.	44	3	4	8	1	3	16	137
501 tys. i więcej mieszk.	41	6	5	20	0	0	7	86
Wykształcenie								
Podstawowe	32	0	8	3	0	1	17	143
Zasadnicze zawodowe	40	0	4	6	1	2	16	156
Średnie	43	3	3	10	1	2	11	297
Wyższe	48	6	1	21	0	3	6	73
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	32	5	0	19	0	0	16	34
Prac. umysł. niż. szczebla	50	2	3	15	0	6	8	84
Pracownicy fiz.- umysł.	35	0	5	12	1	2	12	50
Robotnicy wykwalifikowani	50	0	0	6	2	6	11	66
Robotnicy niewykwalifik.	41	0	12	0	0	0	31	11
Rolnicy	26	0	0	0	0	0	17	41
Pracujący na własny rach.	46	14	4	6	2	0	0	37
Bierni zawodowo								
Renciści	41	0	2	8	0	0	22	68
Emeryci	44	0	5	3	0	0	13	128
Uczniowie i studenci	26	4	15	16	0	3	11	50
Bezrobotni	44	1	5	6	1	1	10	64
Gospodynie domowe i inni	34	0	4	13	0	0	20	37
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	42	2	4	12	2	4	17	108
spółce właścicieli	40	1	2	13	0	9	8	57
prywatnych i państwa	46	5	2	12	1	0	6	131
sekt. pryw. poza rolnict.	30	0	0	0	0	0	15	49
prywatnym gosp. rolnym								
Dochody na jedną osobę								
Do 275 zł	30	0	10	4	0	3	16	94
276-399	37	0	6	7	2	0	12	60
400-549	47	1	3	3	1	3	13	130
550-799	48	1	3	12	1	1	13	108
Powyżej 799 zł	47	6	2	13	0	2	7	120
Ocena własnych war. mater.								
Złe	36	3	5	4	1	2	13	177
Średnie	43	1	5	7	1	2	14	331
Dobre	39	4	1	17	0	1	11	160
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	26	0	6	1	0	1	23	42
Raz w tygodniu	33	1	4	7	0	2	14	354
1-2 razy w miesiącu	51	1	4	5	1	0	16	99
Kilka razy w roku	51	2	6	13	1	3	9	120
W ogóle nie uczestniczy	57	8	1	23	0	1	3	53
Poglądy polityczne								
Lewica	76	0	3	3	0	1	4	242
Centrum	33	4	8	8	1	4	14	187
Prawica	6	3	2	20	1	1	7	149
Trudno powiedzieć	17	0	2	6	0	1	45	91